

بررسی تعامل بین محیط آکادمیک و صنعت ورزش ایران براساس تحلیل اسناد و ساختار

صلاح دستوم^{1*}، رحیم رضوانی نژاد²، نوشین بنار³، رحیم رسولی⁴

(تاریخ دریافت: 1392/6/4 تاریخ پذیرش: 1392/8/1)

چکیده

هدف از این پژوهش تحلیل تعامل و همکاری بین محیط آکادمیک و بخش‌های اجرایی ورزش کشور براساس تحلیل اسناد مربوط به همکاری این دو محیط بود. این پژوهش از نوع مطالعات تحلیل اسناد و به صورت گذشته نگر است. در این پژوهش به صورت هدفمند و در دسترس اسناد، آئین نامه‌ها چارت‌های سازمانی، مصاحبه‌ها، منابع آرشیو و گزارش عملکرد سازمان‌های ورزشی و نهادی علمی و دانشگاهی و همکاری بین این دو نهاد مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج در سه بخش جمع‌بندی نظر کارشناسان در منابع آرشیو، همخوانی آئین نامه، چارت سازمانی و گزارش عملکرد سازمان‌ها برای تعامل و گزارش 5 ساله ادارات تربیت بدنی دانشگاه‌ها و ورزشی تحلیل شد. علاوه بر این الگوی ساختاری فعلی و مطلوب جهت تعامل این دو محیط ارائه شد. نتایج نشان داد دیدگاه صاحب‌نظران حوزه رسانه، اساتید و مدیران مراکز علمی ورزشی در مقایسه با مدیران بخش اجرایی همگرایی بیشتری دارد. یافته‌ها حاکی از این بود که متناسب با اهداف تعیین شده در آئین نامه‌ها، واحد مناسبی در چارت‌های سازمانی جهت تعامل با محیط مقابل تدوین نشده و گزارش عملکردها نیز انطباق مناسبی با وظایف پست‌های سازمانی این مراکز نداشتند. گزارش عملکرد ادارات تربیت بدنی دانشگاه‌ها در ارتباط با همکاری با بخش ورزش نشان داد که کلاس مربیگری، طرح تحقیقاتی، سمینار و همایش، کارگاه آموزشی، مربیان و هیات علمی‌های شاغل در دو بخش، کارورزی- کار آفرینی و نشر به عنوان مهم‌ترین زمینه‌های همکاری بین این دو محیط، حجم نسبتاً بالایی داشته‌اند اما احتمالاً کیفیت آن‌ها مناسب نیست. به طور کلی نتایج حاکی از عدم تعامل مناسب بین محیط آکادمیک و بخش اجرایی ورزش کشور به دلایلی متعدد ساختاری و برنامه‌ای دارد. به نظر می‌رسد باید با خصوصی سازی در بخش دانشگاه و ورزش، تدوین قوانین مدون مبنی بر همکاری دو نهاد، اجرای طرح و سمینارهای تحقیقاتی مشترک و کارورزی زمینه برای تعامل هرچه بهتر این دو نهاد مهیا شود.

واژگان کلیدی

ارتباط دانشگاه- ورزش، تحلیل اسناد، دانشکده‌های تربیت بدنی، سازمان‌های ورزشی.

مقدمه

در آغاز قرن بیست و یکم دانش به عنوان منبعی راهبردی و حتی برتر از منابع طبیعی و اقتصادی قلمداد می‌شود و در این میان پاسخگویی دانشگاه به نیازهای جامعه، به ویژه در عرصه‌های فناوری، از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است (هیرن، 2004). ارتباط دانشگاه و ورزش بخشی از الگوی کلی دانشگاه و صنعت یا در راستای آن است. همکاری‌های دانشگاه و صنعت می‌تواند از طریق تامین سرمایه از طرف صنعت و تامین اعضای هیئت علمی و تولید علم از طرف دانشگاه منجر به ارتقا پژوهش‌ها و اختراعات و فناوری گردد. دولت نیز از طریق ایجاد ساختارهای انگیزش می‌تواند به برقراری این ارتباط کمک نماید (کاو و همکاران، 2009)، همکاری دانشگاه و صنعت از مصادیق توافق‌های قراردادی است که در خصوص فعالیت‌های علمی و پژوهشی با هدف دستیابی به توان علمی دانشگاه و تجربه‌های صنعت و استفاده از آنها صورت می‌پذیرد (اندرسون، 2001).

در برنامه پنجم توسعه ایران بر پاسخگویی مراکز علمی، پژوهشی و آموزشی کشور به تقاضای اجتماعی، فرهنگی و صنعتی تأکید شده است. از این رو، ایجاد ارتباط بین دانشگاه و صنعت اهمیت بسیاری دارد. ورزش به عنوان بخشی از صنعت یا به عنوان یک صنعت، فراگیر بوده و جایگاه منحصر به فردی در نظام اجتماعی دارد (سند توسعه ورزش، 1381). بنابراین پاسخگویی مناسب نظام آموزش و پژوهش تربیت بدنی و ورزش کشور به نیازهای بخش نظام ورزش بخش مهمی از برنامه‌های استراتژیک و توسعه کشور قلمداد می‌شود و مبنای اصلی ارتباط دانشگاه و ورزش نیز براساس کارکردها گفته شده و به ویژه در بخش خدمات است. سه کارکرد اصلی مجموعه‌های دانشگاهی یا نظام آموزش عالی امروز که یونسکو نیز بر آن تأکید دارد عبارتست از؛ تولید دانش (پژوهش)، انتقال دانش (آموزش)

و اشاعه و نشر دانش (خدمات) (علوی، 1390). بنابراین سه نوع رابطه بین دانشگاه و صنعت؛ آموزشی، تحقیقاتی، خدماتی - مشاوره ای می‌باشد (علم، 1388). این کارکردها دانشگاه مبتنی بر دانش نقش مهمی در شکوفایی جوامع زمینه آن‌ها دارد و ارتباط دانشگاه و ورزش کشور به میزان تحقیق و توسعه ورزش کشور بستگی دارد.

براساس دینامیک درونی دانشگاه و اثرات محیط بیرون بر ساختارهای سیستم آکادمیک، دو انقلاب آکادمیک در جهان به وقوع پیوسته است. انقلاب آکادمیک نخست در اواخر قرن 19 در کشور آلمان اتفاق افتاد که طی آن دانشگاه‌ها علاوه بر فعالیت‌های آموزشی و توزیع دانش، فعالیت‌های تحقیقاتی و تولید دانش را نیز بر عهده گرفتند. انقلاب دوم، دانشگاه‌ها نه تنها عهده‌دار مأموریت نوآوری تکنولوژیک و در نتیجه توسعه اقتصادی و اجتماعی شدند، بلکه آموزش فرد به آموزش سازمان (آموزش کارآفرینی) و تحقیق فردی به تحقیق گروهی تبدیل شد. در آستانه هزاره سوم نیز دانشگاه به عنوان مهم‌ترین رکن نظام آموزشی می‌تواند توسعه علمی و فناوری و امنیت عمومی زندگی اجتماعی را فراهم نماید (مارتین، 2007).

ارتباط دانشگاه و صنعت در ایران از زمان تأسیس دانشگاه تهران (1313) آغاز شد. در دوره اول (1313-1340) تعامل دانشگاه و صنعت مبتنی بر آموزش و هماهنگ‌سازی دانشگاه‌ها با صنایع وارداتی جدید و ایجاد رشته‌های دانشگاهی مورد نیاز صنایع تازه تأسیس بود. در دوره دوم (1340-1360) کارآموزانی از دانشگاه برای آشنایی با فن‌آوری‌های وارداتی جدید به شرکت‌های صنعتی دولتی فرستاده می‌شدند. در دوره سوم (1360-1374) دولت تلاش کرد مبنای تعامل دانشگاه و صنعت را علاوه بر آموزش به پژوهش نیز گسترش دهد. در دوره چهارم (1374 به بعد) دولت کوشید مبنای جدید توسعه فناوری را برای تعامل دانشگاه و صنعت را با تأسیس

هنگفت پژوهش در بخش‌های مختلف ورزش کشور، عدم استفاده از آنها در میدان عمل است. برای حل این مشکل باید ارتباط دقیق و ارگانیک بین دانشگاه‌ها و بدنه اجرایی ورزش کشور برقرار شود (مصاحبه اساتید: احسانی، جهانگیریان، آقاپور، هنری، بهرامی 91-1386). به طور کلی عملکرد بخش‌های دولتی در حوزه ورزش مطلوب نبوده و ارائه خدمات آنها پرهزینه و بی کیفیت می باشد که نتیجه آن انصراف بخش عظیمی از جامعه برای مشارکت در ورزش شده است. نارسای‌های موجود در زمینه مدیریت بخش دولتی در ورزش کشور همه نگاه‌ها را به سمت سایر بخش‌ها معطوف کرده است (خلیلی، 1391).

مشکلات و محدودیت‌ها، پژوهش محور نبودن دانشگاه‌ها، منظور نکردن فعالیت‌های صنعتی در ارتقای اعضای هیئت علمی، منظور کردن حق بالاسری زیاد به فعالیت‌های صنعتی اعضای هیئت علمی، جایگاه سازمانی ضعیف ارتباط دانشگاه و صنعت مهم‌ترین دلایل نبود ارتباط منطقی و پویا بین بخش آکادمیک و صنعت در کشور است (آراسته، 1383). ضعیف بودن ارتباط دانشگاه با صنعت در کشور ما، علاوه بر دلایل ساختاری که به اصل وجودی دانشگاه‌ها و صنایع و عدم وابستگی آنها به یکدیگر و ساختارهای کلان اقتصادی، صنعتی، اجتماعی و فرهنگی برمی گردد، از نبود حلقه‌های واسط و فصل مشترک و فرایند مدیریتی حاکم بر ارتباط دو بخش در سطوح کلان و خرد نیز ناشی می شود (باقر نژاد، 1388). موارد بیان شده نشان می دهد که این موضوع به عنوان یک چالش همواره مورد توجه پژوهشگران بوده است.

پژوهش‌های بسیاری در حوزه دانشگاه و صنعت صورت گرفته است. منافی (1377) همکاری‌های دو نهاد دانشگاه و صنعت را در گرو ایجاد فرصت تحقیقات صنعتی و حضور بیشتر در صنعت، ایجاد واحدهای تحقیقاتی با حضور اعضای هیئت علمی و ایجاد ساز کاری پویا در دانشگاه‌ها برای حل مشکلات صنعت می‌داند. فائض

شهرک‌ها و پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد ارائه دهد (سلجوقی، 1385). روند طی شده نشان می‌دهد که شکل‌گیری ارتباط دانشگاه و صنعت در گذر زمان پایه‌ریزی اصولی و زیربنای اساسی نداشته و محتوا و سمت و سوی این ارتباط، هدفمند نبوده است. درحالی که تجربه کشورهای که ارتباط دو سویی دانشگاه و صنعت در آنها قدرتمند و دارای ساختاری پیشرفته است (شفیعی، 1382). ارتباط دانشگاه و صنعت در طول زمان شکل می‌گیرد، برگرفته از نیازها و ضرورت‌های ملی در دوره‌های تاریخی، سمت و سو و اهداف کاربردی مرتبط به آن است و تنها در صورت تعامل پایدار بین این دو نهاد، توسعه صنعتی و متعاقب آن توسعه اقتصادی و اجتماعی را می‌توان انتظار داشت (رسی، 2010).

بررسی دیدگاه و مصاحبه کارشناسان و براساس شواهد و دیدگاه عمومی الگوی ارتباط دانشگاه و ورزش چندان موفق نشان نداده است و معمولاً به عنوان یکی از چالش‌های اصلی توسعه ورزش کشور به حساب می‌آید. در الگوی دانشگاه و ورزش رویکرد نقدها این است که دانشگاه‌ها باید به نحوی باشد که تحقیقات کاربردی و مشکلات گشای ورزش کشور باشند. تا سازمان‌های ورزشی بتوانند از این تولیدات علمی استفاده کند و علم دانشگاه و عمل بخش اجرایی به هم نزدیک شود. 83٪ از اساتید و اعضای هیات علمی معتقدند که سهم پژوهش در بودجه ورزشی کشور بسیار ناچیز است. دانشگاه نسبت به نهاد ورزش با ابعاد فرهنگی، اخلاقی، فلسفی، تربیتی، تاریخی و اجتماعی آن بی تفاوت است معضلات و مشکلات ورزشی باید در دانشگاه مطرح شده و برنامه‌ریزی‌های مرتبط با آن مورد طرح و بررسی قرار گیرد. دانشگاه‌ها باید با برگزاری کلاس‌ها، پایان‌نامه‌ها و سخنرانی‌ها و سمینارها موضوعات مختلف را در خصوص امر ورزش مورد بررسی و تحلیل قرار دهد و راه‌حل‌هایی برای مسائل و مشکلات بیابند. در حال حاضر نتیجه هزینه

همگانی، قهرمانی و حرفه‌ای، ساخت و تولید تجهیزات ورزشی و امور فرهنگی. همچنین فراهانی (1388) در بررسی نقش سرفصل و محتوای دروس تربیت بدنی در کارآفرینی دانش آموختگان نشان داد بین نظر دو گروه از کارفرمایان (مریان و مدیران ستادی) درخصوص تناسب سرفصل دروس تربیت بدنی با نیازهای شغلی و راهکارهای آموزشی از طریق مراکز کارآفرینی و نقش دانشکده‌های تربیت بدنی در تقویت روحیه کارآفرینی و نقش دولت در حمایت از فعالیت‌های کارآفرینانه دانش آموختگان تفاوت آماری معنی داری وجود ندارد. سازمان تربیت بدنی (1381) در کتابچه توسعه علمی و پژوهشی از سند تفضیلی نظام جامع توسعه تربیت بدنی و ورزش کشور، ضعف‌های توسعه پژوهش در تربیت بدنی و ورزش کشور را در نتیجه مطالعات شناختی و تطبیقی خود چنین فهرست کرده است: فقدان ارتباط نظام‌مند بین مراکز تحقیقاتی ورزشی داخل و خارج از کشور، کاستی‌های ارتباط بین مراکز پژوهشی ورزشی، کمبود نیروی انسانی متخصص برای پژوهش در ورزش، فقدان مراکز پژوهشی ورزشی خصوصی، عدم هماهنگی بین عرضه و تقاضای پژوهش در ورزش کشور، عدم ارتباط بین مراکز پژوهشی و سازمان‌های ورزشی، ضعف امکانات و تجهیزات مراکز پژوهشی ورزشی با مطالعه و بررسی پژوهش‌های انجام شده در دیگر کشورها. ورزش. صیادی (2012) در بررسی موانع ارتباط بخش تولیدی صنعت ورزش با دانشگاه عامل عدم آگاهی به عنوان مهم‌ترین مانع برقراری ارتباط ارزیابی شد و جهت مرتفع سازی موانع، مشارکت و همکاری دو نهاد ضروری به نظر می‌رسد. همچنین صیادی (2012، ب) در بررسی انواع مزایای اکتسابی صنایع از ایجاد ارتباط با دانشگاه، عامل تولید به عنوان مهم‌ترین عامل شناسایی کرد و به طور کلی برای صنایع تولیدی محصولات ورزشی مهم‌ترین عامل جهت ارتباط با دانشگاه‌ها کسب منافع و

(1389) در ارزیابی و اولویت بندی موانع ارتباط دانشگاه و صنعت؛ موانع قانونی، موانع فرهنگی، تقاضا محور نبودن پروژهای دانشگاهی، عدم کارایی دوره کارآموزی، عدم تناسب رشته‌های دانشگاهی با نیاز صنایع را مهم‌ترین عوامل در این زمینه دانست. حاجیان (1389) عنوان کرد که ۸۰ درصد ظرفیت پژوهشی دانشگاه‌ها به دلیل ارتباط ضعیف با صنعت بدون استفاده مانده است، صنعت باید به دانشگاه‌ها اعتماد کند، خلاء‌های قانونی، عامل اصلی ضعف ارتباط صنعت و دانشگاه است، متأسفانه اتکای بسیاری از بخش‌های صنعتی ما به کمپانی‌های خارجی است، و تدوین نقشه جامع صنعتی ضرور است. باقر نژاد (1387) به بررسی سیستم ارتباط دانشگاه و صنعت برای توسعه فناوری در ایران پرداخت و عنوان کرد که در صورت؛ تحقیقات مشترک، ارجاع تحقیقات سفارشی به دانشگاه‌ها، استفاده از نتایج تحقیقات دانشگاهی برای تولید محصول، باور متقابل دانشگاه‌ها و صنایع از توانمندی‌های همدیگر، سوق دادن تحقیقات دانشگاهی به سوی جنبه‌های تجاری، افزایش توانایی دانشگاه‌ها در حل مشکلات کاربردی صنایع سبب تعامل مثبت و قوی دانشگاه و صنعت می‌شود.

در حوزه ورزش نیز بر محورهای فرعی ارتباط بین دانشگاه و ورزش نیز پژوهش‌های به صورت زیر انجام شده است. مشرف جوادی (1383) عامل پژوهش را مهم‌ترین عامل تاثیر گذار بر عملکرد سازمان تربیت بدنی عنوان کرد. فروغی‌پور (1386) در ارزیابی و معرفی مهم‌ترین اولویت‌های کارآفرینی در ورزش از دیدگاه دست‌اندرکاران ورزش کشور اظهار می‌کند مهم‌ترین یافته‌های این تحقیق شناسایی هفت زمینه اصلی برای کارآفرینی در ورزش است که به ترتیب اولویت عبارتند از کارآفرینی در حوزه‌های آموزش و پژوهش در ورزش، مدیریت و برنامه‌ریزی ورزشی، خدمات ورزشی، تبلیغات ورزشی، ورزش

در نظر بگیرند.

تحقیقات انجام شده بیشتر به بررسی الگوی کلی دانشگاه و صنعت و یا ارتباط دانشگاه با بخش تولیدی صنعت ورزش و مشکلات پژوهش پرداخته‌اند و به صورت مفهومی، علمی و کلی همکاری الگوی دانشگاه و ورزش ایران و خارج از کشور مورد بررسی قرار نگرفته است. البته از آنجا که الگوی‌های خارجی از لحاظ ساختاری تفاوت زیادی با ساختار داخلی دارد الگوی سازی در این زمینه بیشتر تحت تاثیر ساختار خواهد بود. پژوهش‌های صورت گرفته در مورد موضوعات کلان در حوزه مدیریت ورزش کشور بیشتر به صورت پرسشنامه‌ای و نگرش سنجی از متخصصان بوده و کمتر از روش‌های مطالعاتی ارزیابی شاخص و اسناد استفاده شده است. ارزیابی عملکرد شاخص‌های توسعه یافتگی در هر زمینه بر اساس مستند ترین اطلاعات و نتایج یعنی اسناد و گزارش‌ها می‌باشد. اسناد و مدارک علمی در هر زمینه معتبر ترین و قابل اعتماد ترین اطلاعات در مورد مسائل مختلف آن زمینه هستند (غفوری، 1383). بنابراین تحلیل اسناد می‌تواند بهترین نوع تحلیل برای بررسی شاخص‌ها، اهداف و سیاست‌های کلان در ورزش کشور باشد. سنجش سیاست‌گذاری و الگوی تعامی بین محیط آکادمیک و علمی با بخش اجرایی و رقابتی ورزش که تحت عناوین مانند ارتباط رشته- حرفه، دانشگاه- ورزش یاد می‌شود بسیار ضروری بوده و در جهت گیری و کاربردی کردن الگوی‌های نظری توسعه ورزش کشور بسیار موثر خواهد بود. عدم بکارگیری دانش و پژوهش ورزشی در سطوح و تشکیلات مختلف اجرایی و رقابتی ورزش کشور باعث غیر علمی و غیر تخصصی بودن برنامه‌ریزی‌ها و آموزش‌ها و عدم توسعه مناسب و متناسب بخش ورزش با وضعیت و شرایط کشور می‌شود. ورزش یکی از نهادهای مهم اجتماعی است و دانشگاه‌ها مهم ترین نهاد برای بررسی علمی مسائل ورزش به حساب می‌آید. به نظر می‌رسد که میزان و چگونگی ارتباط این دو نهاد با

مزایا به صورت مستقیم می‌باشد که همانا این منافع و مزایا همان توسعه تولیدات شرکت بوده است. قراخانلو (1381) در شناسایی موانع و مشکلات پژوهش در تربیت بدنی و علوم ورزشی در دانشگاه‌های کشور از دیدگاه هیات علمی تربیت بدنی عوامل بازدارنده پژوهش را شامل عوامل فردی- اجتماعی، حرفه‌ای- تخصصی، سازمانی- اداری، امکاناتی- تجهیزاتی و مالی- اقتصادی شناسایی عنوان کرد. نگاهی به عوامل بازدارنده شناسایی شده نشان می‌دهد که موانع و مشکلات پیش روی پژوهش در رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی، چند بعدی و همه جانبه‌اند و ریشه در عوامل پنج‌گانه بازدارنده دارند.

پژوهش‌های خارج از کشور در ارتباط با استفاده از پژوهش ورزشی بیان کرده‌اند که افزایش بودجه مطالعات مربوط به ورزش دانشگاه‌ها، مراکز تحقیقات ورزشی و مؤسسات علمی و پژوهشی، برنامه ریزی مناسب مسئولین برای استفاده از تحقیقات ورزش (توماسون¹، 1989)، تأمین مراکز اطلاع رسانی، توسعه شناخت و آگاهی پژوهشگران از کاربرد فنون و فناوری‌های پژوهشی جدید در ورزش (بورویت، 1994). توسعه توان پشتیبانی آموزش عالی و استفاده از ظرفیت‌های دانشگاهی (ایرش اسپورت²، 2000)، ایجاد ارتباط بیشتر بین قهرمانان و مراکز پژوهشی ورزشی، برنامه ریزی جهت توسعه ابداعات ورزشی، توجه به تحقیقات کاربردی در ورزش (ورزش کانادا³، 1998)، افزایش تعامل بین پروژه‌های تحقیقاتی و افزایش هم‌نیروزی تحقیقات در ورزش (موسسه ژاپن⁴، 2002)، گسترش کنفرانس‌های مراکز تحقیقاتی در ارتباط با علوم ورزشی (بورویت، 1994). آیلین گلانتون⁵ (2001) با بررسی تولیدات علمی و خبری تربیت بدنی و ورزش عنوان کرد که دانشگاه ورزش نیازهای مخاطبان جامعه ورزش را

1. Thomson, -M.-w
2. Irish Sport
3. Sport Canada
4. Japan Institute
5. Glanton. Eileen

کشور ارائه شود. هدف اصلی پژوهش مفهوم سازی الگوی دانشگاه- ورزش بر اساس بسط مبانی و الگوی اصلی دانشگاه- صنعت است.

روش تحقیق

روش تحقیق حاضر از نظر استراتژی توصیفی، از نظر مسیر اجرا تحلیل محتوا، از نظر هدف کاربردی و از نظر جمع آوری داده ها اسنادی (کتابخانه ای) است. در این پژوهش به صورت هدفمند و در دسترس اسناد و گزارش عملکرد سازمان های ورزشی و نهادهای علمی و دانشگاهی مورد بررسی قرار گرفته است. این اسناد از منابع کتابخانه ای، تولیدات علمی و مقالات، آرشیوهای رسانه ای، گزارش عملکرد سازمان ها و مراکز علمی و دانشگاهی واقع در مراکز اسناد این نهادها جمع آوری شد. داده ها بر اساس ساختار مفهومی، نظری و اجرایی تعامل دانشگاه و ورزش دسته بندی و تحلیل شدند.

یکدیگر موفقیت یا شکست برنامه های توسعه ورزش کشور را تعیین می کند. بررسی الگوی کلی و اصلی ارتباط دانشگاه و صنعت و اسناد موجود در زمینه همکاری دانشگاه و ورزش ما را در تعامل نزدیک با ارتباط دانشگاه و ورزش قرار می دهد. از آنجایی که نبود ارتباط منطقی و پویا بین محیط آکادمیک و علمی ورزش با بخش سطوح اجرایی و رقابتی ورزش بالقوه مهمترین مشکل فعلی ورزش کشور است و اسناد موجود در زمینه همکاری یا ضوابط آن مستندترین ملاک قضاوت در این زمینه هستند، در این پژوهش محقق درصدد آن است که بر مبنای تعامل کلی دانشگاه و صنعت در برنامه های توسعه و براساس اسناد، گزارش ها، مدارک، مصاحبه ها و آرشیو و مقایسه با چارت ها و آئین نامه های سازمانی وضعیت تعامل بین محیط آکادمیک (علمی) و غیر آکادمیک (سطوح اجرایی و رقابتی) ورزش کشور را به صورت مفهومی و نظری تحلیل و بررسی نماید و الگوی ساختاری مطلوب نظام ورزش

جدول 1. دسته بندی اسناد و منابع استفاده شده با موضوع ارتباط دانشگاه و ورزش

مجموع	منابع کتابخانه ای و تولیدات علمی	دیدگاه، نقد و مقالات رسانه ای	نظرات کارشناسان بخش اجرایی	نظرات کارشناس دانشگاهی	آرشیو و مصاحبه
118	13 مقاله - 9 اسناد دیگر	15 نقد - 6 مقاله - 17 مطلب	27 مصاحبه	31 مصاحبه	
93	سایر مراکز آکادمیکی	دانشکده های تربیت بدنی	بخش باشگاه ها	بخش اجرایی (فدراسیون، ادارات و ...)	
	4 سند (آئین نامه، اهداف، چارت) 3 گزارش عملکرد	10 سند (آئین نامه، اهداف) 10 گزارش عملکرد (مجموع 10 سال)	15 سند (اهداف، چارت) 4 گزارش عملکرد	30 سند (آئین نامه، اهداف، چارت) 17 گزارش عملکرد	

* آیت های استخراج شده در جدول براساس بازنویسی از مطالعات پیرامون الگوی دانشگاه صنعت بوده است. و حصول آن ها به میزان در اختیار گذاشتن آن ها توسط سازمان های مورد بررسی می باشد.

بدنی). متغیرهای مربوط به اسناد شامل؛ آئین نامه های این سازمان ها، چارت سازمانی و واحد تعریف شده و گزارش عملکرد سالانه این سازمان ها. علاوه بر این گزارش عملکرد 5 ساله مربوط به 10 دانشکده تربیت بدنی برتر کشور در

متغیرهای محتوایی تحلیل شده شامل در آرشیوهای رسانه ای شامل: نظر کارشناسان و مدیران بخش اجرایی، مطالب کارشناسان رسانه ای (روزنامه، وب، ...) و نظرات اساتید و مدیران دانشگاهی (ادارات و دانشکده های تربیت

بر می‌گیرد. بخش سوم نیز بررسی اسناد و گزارش‌های مربوط به همکاری ادارات و دانشکده‌های تربیت بدنی دانشگاه‌ها با سازمان‌های ورزشی می‌باشد. بخش چهارم نیز براساس نتایج سه بخش قبلی و الگوی ساختاری وضعیت فعلی و مطلوب تعامل محیط آکادمیک و بخش اجرایی ورزش اراده شده است.

در جدول (2) نتایج حاصل از بررسی و مطالعه منابع کتابخانه‌ای، آرشیوهای خبری و مصاحبه‌های صاحب‌نظران در مورد تعامل بین محیط دانشگاهی و محیط اجرایی و رقابتی ورزش به صورت زیر دسته بندی شده است. در جمع بندی منابع آرشیو و کتابخانه‌ای نظرات کارشناسان دانشگاهی و علمی، کارشناسی بخش اجرایی و رقابتی ورزش و مطالب و مقالات رسانه‌ای نشان داد که نظرات گروه دانشگاهی و رسانه‌ای همخوانی بیشتری با هم داشت. نقدی‌های صورت گرفته در رسانه‌ها بیشتر خطاب به بخش ورزش بوده است.

دانشگاه‌های تهران، شهید بهشتی، خوارزمی، آزاد واحد مرکز، تبریز، اصفهان، فردوسی مشهد، گیلان، رازی می‌باشد. از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به عدم همکاری و خوداری بعضی سازمان‌ها و مراکز علمی برای در اختیار گذاشتن اسناد و گزارش‌ها، جامع نبودن منابع آرشیو و اسناد لازم و همچنین عدم ثبت همه گزارش‌ها در بخش‌هایی از دو طرف اشاره کرد. اما با وجود تشابه بسیاری از این اسناد، داده‌ها حصول شده شامل 118 آرشیو خبری و 93 سند در حد بالایی قابل اتکا می‌باشد.

یافته‌ها

یافته‌های پژوهش در چهار بخش دسته بندی شدند. بخش اول شامل تحلیل آرشیو خبری و مصاحبه‌های صاحب‌نظران در رابطه با موضوع تعامل دانشگاه و ورزش می‌باشد. بخش دوم شامل تحلیل آئین نامه و گزارش عملکرد سازمان‌ها ورزشی و مراکز علمی و دانشگاهی با بررسی انطباق در سه عنوان آئین نامه، تعریف در چارت سازمانی و عملکرد واحد تعریف شده یا خود سازمان را در

جدول 2. دسته بندی موضوعی منابع آرشیو (مطالب علمی، مصاحبه، مقاله رسانه ای)

موضوعات / عوامل	دیدگاه اجرایی	دیدگاه دانشگاهی	دیدگاه رسانه‌ای
میزان تولید علم توسط دانشگاه	نسبتا بالا	بسیار بالا	بالا
به اشتراک گذاری علم بین دو طرف	متوسط	ضعیف	ضعیف
عملکرد نیروی انسانی مشترک	متوسط	ضعیف	ضعیف
کاربردی بودن مطالعات ورزشی	ضعیف	متوسط	ضعیف
ساختار تعاملی دو طرف	غیر منعطف در دو طرف	غیر منعطف در بخش ورزش	غیر منعطف در دو طرف
نوع مالکیت معنوی دانش تولید شده	ورزش	بیشتر دانشگاه	بیشتر دانشگاه
تمایل به تعامل دو طرفه	بیشتر ورزش	بیشتر دانشگاه	بیشتر دانشگاه
محدودیت در همکاری و تعامل	بیشتر خدمات	بیشتر ساختاری	دولتی بودن دو نهاد
میزان نیاز به همکاری با هم	بالا	بالا	بالا
سرمایه گذاری مشترک	مناسب	بیشتر سمینار و نمادین (کم)	ضعیف
جمع بندی وضعیت فعلی تعامل	تعامل نسبتا ضعیف	تعامل ضعیف	تعامل ضعیف

* در این توزیع جهت تحلیل روشن تر از متناسب ترین مقیاس کیفی استفاده شده است. پنج مصاحبه از موارد تحلیلی توسط محقق انجام شده است. نوع مقایس کیفی بکار گرفته شده براساس نوع بیان خود اسناد و منابع آرشیو رسانه‌ای و علمی است

تعریف شده در چارت سازمانی با اهداف تطبیق داده شده و در نهایت بر اساس گزارش عملکرد سازمان‌ها، نوع و میزان نسبی فعالیت مشترک با دانشگاه بررسی شده است.

در جدول (3) برای سازمان‌های بخش اجرایی ورزش ابتدا میزان توجه به تعامل با محیط دانشگاهی در آئین نامه و اهداف این سازمان‌ها مشخص شده، سپس واحد سازمانی

جدول 3. بررسی وضعیت تاکید بر تعامل با محیط آکادمیک در اسناد و ساختار بخش اجرایی

سازمان	آئین نامه	چارت	گزارش عملکرد (زمینه‌های تعامل)
سازمان تربیت بدنی (سابق)	- عدم برنامه یا اهداف مدون جهت ارتباط با دانشگاه - تاکید بر تحقیق و مطالعات در مالکیت و راستای اهداف سازمان	بخش پژوهش و تحقیقات در زیر شاخه معاونت ارتباطات، آموزش و امور فرهنگی	طرح‌های تحقیقاتی، نشر، نیروی انسانی مشترک، ... (محدود و نامطلوب)
وزارت ورزش	تاکید بر همکاری علمی با نهادهای دیگر (بند 11)	مرکز مطالعات و پژوهش- های راهبری	- بیشتر پژوهش‌های حول سیاست‌های وزارت خانه - طرح‌های با مالیک و نظارت سازمان، ... (محدود و نامطلوب)
کمیته ملی المپیک	ایجاد ارتباط با سایر سازمانها در جهت پیشبرد اهداف (بند 20)	بخش تحقیقات	نشر، فصلنامه، سمینار، ... (متوسط و مطلوب)
ادارات تربیت بدنی استان‌ها (سابق)	تعریف وظایف پژوهشی کم است	بخش تحقیقات	طرح تحقیقاتی، کارگاه، ... (محدود و نامطلوب)
اداره ورزش و جوانان استان‌ها	کارشناس تحقیقات وجود دارد	بخش تحقیقات	طرح تحقیقاتی، کارگاه، ... (محدود و نامطلوب)
شهرداری‌ها	در زمینه مسابقات، وسایل ورزشی، ...	بخش آموزش و مطالعات	طرح تحقیقاتی، نشر، اماکن، ... (محدود و نامطلوب)
باشگاه‌ها	عدم تاکید مناسب	بخش تخصصی ندارد	مسائل باشگاه‌ها، فعالیت‌های نمادین، ... (محدود و نامطلوب)
جمع بندی	تاکید کم بر تعامل با محیط آکادمیک	واحدهای نه چندان مشخص	بیشتر طرح‌های تحقیقاتی و نشر (محدود و نامطلوب)

دانشگاه در سطح مطلوبی نمی باشد. همچنین براساس گزارش عملکرد نوع همکاری‌ها بیشتر در سطح خرد سازمان‌ها بوده است.

در جدول (4) وضعیت تاکید بر تعامل با بخش اجرایی در اسناد و ساختار محیط آکادمیک بررسی شده است.

براساس جدول (3) نتایج نشان می دهد که از تدوین اهداف تا عملکرد سازمان‌های ورزشی تاکید قوی و مشخصی بر تعامل نبوده است، واحد تعریف شده در چارت سازمانی قابلیت بالایی برای تعامل ندارد و حجم فعالیت‌های مشترک یا داشتن و خدمات به اشتراک گذاشته شده با

جدول 4. بررسی وضعیت تأکید بر تعامل با بخش اجرایی در اسناد و ساختار محیط آکادمیک

سازمان	آئین نامه	چارت	گزارش عملکرد سازمان (زمینه‌های تعامل)
پژوهشگاه تربیت بدنی	بررسی و شناسایی نیازهای پژوهشی متناسب با نیازهای جامعه توسعه و گسترش پژوهش در زمینه علوم ورزشی	دفتر ارتباط با صنعت و فدراسیون‌ها	قرارداد هم‌کاری با چند سازمان بیشتر همکاری با زمینه فرهنگی (متوسط و مطلوب)
دانشکده های تربیت بدنی	اقدام فعالانه در جهت علمی کردن ورزش کشور	واحد مشخصی ندارد	طرح های تحقیقاتی، سمینار و ... (محدود و نامطلوب)
فدراسیون ورزش دانشجویی	اشاره به تعامل با سازمان	واحد پژوهش و تحقیقات	عملکرد ضعیف (محدود و نامطلوب)
اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم	به ضوح اشاره نشده	واحد مشخصی ندارد	طرح تحقیقاتی، کارورزی، ... (محدود و نامطلوب)
جمع بندی	تاکید بر تحقیقات کاربردی	ساختار غیر مناسب برای تعامل	بیشتر کارگاه‌های آموزشی (محدود و نامطلوب)

بخش اجرایی در سطح مطلوبی نمی باشد. همچنین براساس گزارش عملکرد نوع همکاری ها بیشتر در سطح خرد سازمان ها بوده است.

در جدول (5) تحلیل گزارش وضعیت همکاری 10 دانشکده و اداره تربیت بدنی برتر دانشگاه های کشور براساس گزارش ها و لیست های دریافتی از آن ها، از سال 1386 تا 1391 به صورت زیر آورده شده است. براساس نتایج هیات های ورزشی فعال ترین سازمان ورزشی در ارتباط با دانشگاه هستند. آمار قابل بحثی در ارتباط با کارورزی یا کارآفرینی دریافته نشد.

براساس جدول (4) برای مراکز علمی محیط آکادمیک و دانشگاهی ابتدا میزان توجه به تعامل با بخش اجرایی در آئین نامه و اهداف این مراکز مشخص شده، سپس واحد سازمانی تعریف شده در چارت سازمانی با اهداف تطبیق داده شده و در نهایت بر اساس گزارش عملکرد این مراکز، نوع و میزان نسبی فعالیت مشترک با بخش اجرایی ورزش بررسی شده است. نتایج نشان می دهد که از تدوین اهداف تا عملکرد مراکز تأکید قوی و مشخصی بر تعامل با بخش ورزش نبوده است، واحد تعریف شده در چارت سازمانی قابلیت بالایی برای تعامل ندارد و حجم فعالیت های مشترک یا داشتن و خدمات به اشتراک گذاشته شده با

جدول 5. تحلیل گزارش عملکرد 10 دانشکده و اداره تربیت بدنی دانشگاه‌های کشور از سال 1386 تا 1391

زمینه همکاری	میانگین در سال	به ازای هر دانشگاه	مجموع	فعال ترین سازمان
کلاس مربیگری	73/2	36/6	366	هیات های ورزشی
طرح تحقیقاتی	45	22/5	225	ادارات تربیت بدنی
سمینار و همایش	3	1/5	15	کمیته ملی المپیک
مربی شاغل در هر دو بخش	تقریبا ثابت	12/1	121	هیات های ورزشی
هیات علمی شاغل در هر دو بخش	تقریبا ثابت	12/2	92	هیات ها ورزشی
کارورزی - کارآفرینی (دانشجویان)		نامشخص	نامشخص	ادارات تربیت بدنی

حوزه نشر (نسخه)	114/2	27/1	271	کمیته ملی المپیک
کارگاه آموزشی	46/6	23/3	233	ادارات تربیت بدنی
سایر	-	-	-	-

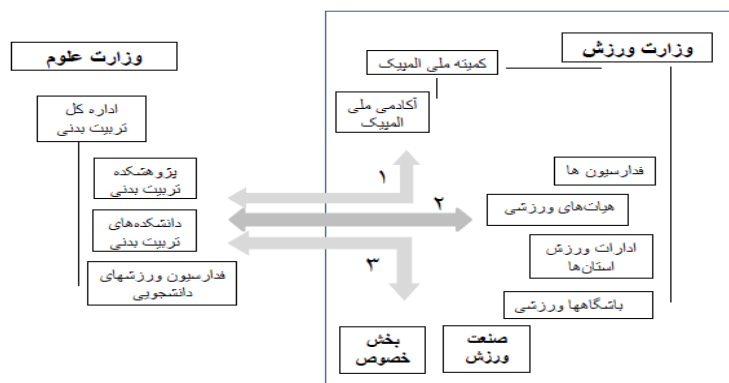
* داده این جدول براساس حجم اطلاعاتی است که واحدهای مورد نظر در اختیار محقق قرار داده‌اند. در ارتباط با سمینارها، حامی بودن به عنوان تعامل محسوب نشده است بلکه همکاری مشترک در تشکیلات اجرایی مدنظر می‌باشد.

بر اساس نتایج پژوهش و مطالعه کتابخانه‌ای وضعیت ساختار فعلی محیط آکادمیک و اجرایی ورزش کشور به صورت زیر مشخص شده است. الگوی فعلی براساس مقایسه با نظام‌های پیشرفته ورزش مطلوب به نظر نمی‌رسد. در این الگوی سه مسیر مشخص شده که جریان تعامل را شامل می‌شود. مسیر (1): در این مسیر کمیته ملی المپیک و زیر مجموعه‌هاش که با دانشگاه در ارتباط هستند. در این مسیر می‌بایستی تعامل علمی و کاربردی در جهت استعدادیابی، نخبه پروری و اهداف متقابل کمیته ملی المپیک و بخش محیط آکادمیک می‌باشد. در وضعیت فعلی براساس نتایج بالا این در این مسیر تعامل سطح مطلوبی ندارد. مسیر (2): در این مسیر تعامل بدنه اصلی ورزش و وزارتخانه (دولت) با محیط آکادمیک صورت می‌گیرد. در این مسیر باید در راستای سیاست‌های کلان

توسعه کشور و شاخص‌های توسعه ملی و استانی، تعامل بین محیط آکادمیک و وزارت ورزش و زیر مجموعه‌هاش صورت بگیرد. براساس یافته‌های اسنادی پژوهش وضعیت فعلی اثربخش و کارآمد نمی‌باشد. مسیر (3): در مسیر سوم تعامل بخش آکادمیک با بخش صنعت ورزش (تولیدی، شرکت‌ها، خدمات، ...) و بخش خصوصی که بیشتر با اهداف تبلیغات و بازاریابی این بخش‌ها صورت می‌گیرد. مسیر (1) به لحاظ نشر و آموزش تعامل بیشتری دارد. مسیر (2) به لحاظ حوزه عملی و طرح‌های تحقیقاتی بیشتر فعال بوده است. مسیر (3) بیشتر جنبه خدمات را داشته است. علاوه بر این این الگو نشان می‌دهد که به لحاظ ساختار سازمانی و چینش سازمان‌ها از لحاظ سلسله مراتب در نظام ورزش کشور مطابق با الگوهای خارجی نیست.

محیط آکادمیک

ورزش (سطوح اجرایی و رقابتی)

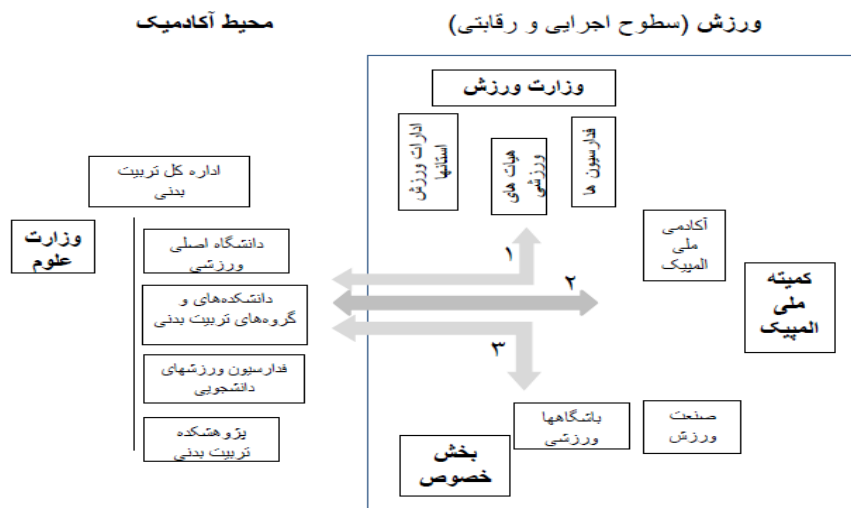

شکل 1. الگوی ساختاری کلان فعلی تعامل محیط آکادمیک و بخش اجرایی ورزش

بین محیط آکادمیک و غیر آکادمیک براساس نمونه‌های از

در شکل (2) الگوی ساختاری مطلوب برای تعامل

کشورهای پیشرفته بر حسب تطبیق نظری با شرایط نظام ورزش کشور ارائه شده است.

شکل 2. الگوی ساختاری کلان مطلوب تعامل دانشگاه و ورزش

در امور اجرایی کمیته و آکادمی ملی المپیک و ارائه سمینارهای مشترک و به اشتراک گذاری دستاوردهای دو طرف باشد. در مسیر (3) تعامل محیط آکادمیک با بخش خصوصی عنوان می‌شود. این مسیر بین باشگاه‌های ورزشی دارای ساختار حرفه‌ای، صنعت ورزش شامل شرکت‌های تولیدی، خدماتی و ... و به طور کلی بخش خصوصی با هدف تحقیقات کاربردی و تولیدی و ارائه خدمات مشترک صورت می‌گیرد.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر به بررسی وضعیت تعامل براساس اسناد مربوط به تعامل و همکاری بین محیط آکادمیک و بخش‌های اجرایی و رقابتی ورزش کشور صورت گرفته است. در برنامه‌ها، سیاست‌ها و رسانه‌ها همیشه تاکید می‌شود که دانشگاه‌ها باید آزادی عمل داشته باشند و نظام آموزش عالی باید از دانشگاه حمایت کند. این درحالی است که اعمال کنترل بیش از حد از طرف دولت شاید مهم ترین تاثیر را بر ارتباط بین بخش آکادمیک و دانشگاهی با بخش اجرایی می‌گذارد (باقرنژاد، 1387). تحلیل اسناد و جمع‌بندی نظرات کارشناسان اجرایی، دانشگاهی و رسانه‌ای

در الگوی پیشنهادی مطلوب، کمیته ملی المپیک با زیر مجموعه‌هاش، وزارت ورزش با زیر مجموعه‌هاش و بخش خصوصی با زیر مجموعه‌هاش مستقل از هم در نظر گرفته می‌شوند علاوه براین براساس ساختار کشورهای پیشرفته یک دانشگاه مادر و اصلی برای ورزش در نظر گرفته می‌شود. همچنین عمدتاً وزارت ورزش بیشتر با سازمان‌هایی مانند تورسیسم و تفریحات ادغام می‌شود. تعامل در این الگو به این صورت است که در مسیر (1) تعامل محیط آکادمیک با سازمان‌های دولتی مطرح می‌شود. این مسیر تعاملی با هدف تامین نیازهای علمی و فناوری سازمان‌های ورزشی و نیازهای مالی بخش آکادمیک و کاهش وابستگی دو طرف به خارج از کشور می‌باشد. این مسیر از طرح‌های تحقیقاتی تا برنامه‌ریزی‌ها و پژوهش‌های کلان توسعه ورزش را شامل می‌شود. در مسیر (2) تعامل محیط آکادمیک با کمیته ملی المپیک بررسی می‌شود. در این مسیر تعامل دو بخش با فرض استقلال دو نهاد از دولت و در راستای اهداف و رسالت کمیته ملی المپیک (نهیض المپیک) و دانشگاه (جهاد علمی) صورت می‌گیرد. این مسیر بیشتر می‌تواند طرح‌های تحقیقاتی، مشارکت دانشگاه

تعامل دو طرف داشته باشند و می‌توانند زمینه به روز بودن برنامه‌هایی بخش اجرایی ورزش و کاربردی بودن دانش تولید شده در دانشکده‌های تربیت بدنی و نشریات را ایجاد کنند. عامل نیروی انسانی در اجرا و مطالعات در پژوهش صیادی (2012) این یافته‌ها را تایید می‌کند. بررسی ساختار چند کشور خارجی (بلاروس، اسپانیا و ...) نشان داد در سطوح کلان مدیریت این رویکرد بیشتر مشاهده می‌شود (ایریش اسپورت، 2002). از نتایج و گویه‌های مهم این تحلیل میزان کاربردی بودن دانش ورزشی تولید شده دانشگاه بود که مطلوب ارزیابی نشد. با نتایج هاشم‌نیا (1388) در تبیین تضاد بین اولویت‌های پژوهشی دانشگاه و نیازهای صنعت به عنوان یکی از چالش‌های اصلی تعامل بین این دو نهاد، و همچنین هم‌خوانی دارد. با این وجود مصاحبه اساتید دانشگاهی حاکی از این بود که نکته مهم‌تر از کاربردی نبودن بسیار از مطالعات، عدم تخصص استفاده از نتایج مطالعات در بین مدیران دانشگاهی می‌باشد. آراسته (1383) انجام تحقیقات کاربردی را در برای حقیق یافتن ارتباط دانشگاه و صنعت اصل اولیه قرار می‌دهند بنابراین به نظر می‌رسد چالش‌های فراوانی بیشتر از سایر صنایع برای تعامل با بخش آکادمیک پیش روی صنعت ورزش قرار دارد. از مباحثی در عین اهمیت بالا کمتر مورد توجه قرار گرفته است ساختار دو نهاد دانشگاه و ورزش جهت تعامل با هم است. نتایج عدم انعطاف مناسب جهت تعامل را نشان داد. بررسی نتایج صیادی (2012: الف)، علم (1388)، فراهانی (1388)، باقرنژاد (1388) و فروغی پور (1386) نشان داد که انعطاف کم را از مهم‌ترین عوامل محدود کننده در محورهای ارتباط این دو محیط می‌باشد. جمع-بندی دیدگاه‌های سه حوزه، مالکیت معنوی دانش و خدمات را بیشتر متوجه دانشگاه قلمداد می‌کند. مالکیت معنوی دانش و خدمات یکی از عوامل محدودکننده ارتباط دانشگاه و صنعت است. آراسته (1383) عنوان می‌کند که

نشان داد که بطور کلی ساختار دانشگاه‌ها و نظام ورزش کشور به نحوی است برای تعامل چندان مناسب و منعطف نمی‌باشد و این ارتباط بیشتر نظری است. همچنین وضعیت کنونی تحقیق در ورزش کشور نیاز به جهت‌گیری‌های مشخص و موثر دارد و ضرورت پژوهش‌ها و همکاری‌ها باید به سمت تقاضا محوری و مشتری محوری پیش برود. مهم‌ترین اولویت در همکاری محیط آکادمیک (دانشگاه) و بخش اجرایی (صنعت) ورزش در حال حاضر دستیابی به اهداف خدماتی هر کدام از دو طرف است در حالی که باید اولویت همکاری بر تربیت افراد متخصص برای در اختیار گرفتن حرفه ورزش باشد.

بررسی موضوعات و عوامل موثر در تعامل محیط آکادمیک و غیر آکادمیک براساس اسناد کتابخانه‌ای و آرشیوهای رسانه (کارشناسان سه حوزه) نشان داد که بطور کلی دیدگاه رسانه‌ها با دیدگاه کارشناسان دانشگاهی و اسناد علمی بیشتر نزدیک است. از دلایل این مساله می‌تواند این باشد که تحقیق و نقد، مباحثه و خبر هدف و ماهیت مشابه دارند، کارشناسان رسانه‌ای و اساتید دانشگاهی در بخش ورزش عمدتاً مطالبات نزدیک به هم دارند بنابراین دیدگاه آن‌ها نسبت به مسائل ورزش نسبت به مدیران و کارشناسان بخش اجرایی به هم نزدیک‌تر است. علاوه بر این میزان تولید دانش ورزش در کشور از دیدگاه هر سه بخش بالا ارزیابی شد. که تحلیل اسناد و آمارهای سالانه این دیدگاه را تایید می‌کند. به اشتراک گذاشتن دانش بین دو نهاد ضعیف ارزیابی شد. این نشان دهنده این است که مجاری ارتباط و مسیرهای خدماتی بین این دو نهاد یا بسیار کم هستند و یا کارایی پایینی دارند. البته دیدگاه مصاحبه شونده‌گان عدم تمایل قوی دوطرف را مهم‌ترین دلیل برای چنین رویکردی نشان می‌داد. براساس نتایج عملکرد نیروی انسانی مشترک بین دو بخش از بخش اجرایی، در کل نسبتاً مطلوب ارزیابی شد. این اعضا نقش کلیدی می‌توانند در

جدول (3) نتایج نشان می‌دهد که تاکید مناسبی بر تعامل با محیط علمی و آکادمیک در آئین‌نامه‌ها و اهداف پایه ریزی شده سازمانی ورزشی دولتی وجود ندارد. این مساله با نتایج علم (1388) در عامل عوامل سازمانی و صیادی (2012) در عامل ساختار هم سویی دارد. علاوه بر این در چارت سازمانی واحد مناسبی براساس آنچه تعریف شده نیز طرح ریزی نشده است. علاوه بر این گزارش عملکرد سازمان‌ها در ارتباط با همکاری با بخش آکادمیک عمدتاً محدود تعدادی از فعالیت‌های خدماتی علمی بوده است. بنابراین می‌توان عنوان کرد که از تدوین اهداف تا گزارش عملکرد، هدفمندی مناسبی وجود نداشته است. از آنجا که تغییرات ساختاری در ورزش کشور در دوره‌های مختلف و بدون دیدگاه استراتژیک صورت می‌گیرد عدم هم‌خوانی از تدوین تا اجرا در روند برنامه‌ها طبیعی به نظر می‌رسد. آئین‌نامه‌ها باید براساس اسناد بالادستی و برنامه‌های کلان توسعه صورت بگیرد، چارت-های سازمانی و طراحی ساختار نیز باید متناسب با آئین‌نامه باشد تا عملکرد واحدهای مختلف تحقق اهداف از پیش تعیین شده باشد. بنابراین پیشنهاد می‌شود بازبینی و ایجاد هماهنگی در این سه محور از کار اجرایی نهادهای ورزشی صورت بگیرد.

در جدول (4) نیز بررسی اهداف، چارت سازمانی و گزارش عملکرد بخش‌های دانشگاهی و علمی ورزش کشور نشان می‌دهد میزان تاکید بر همکاری با فدراسیون‌ها، سازمان‌های ورزشی و باشگاه‌ها و انجام تحقیقات کاربردی و مشترک تاکید مناسب و روشنی نشده است، علاوه بر این از لحاظ ساختاری واحدهای اجرایی مناسب و کارایی تعریف نشده است تنها پژوهشکده تربیت بدنی و فراخوان خود سازمان‌های به صورت برجسته این همکاری را شکل داده‌اند. در پژوهش‌های فروغی پور (1386)، فراهانی (1388)، علم (1388) و صیادی (2012) نیز این مساله مورد تاکید بوده است و تاکید بر تدوین قوانین مبنی بر

حق امتیاز و مالکیت معنوی تبیین شود تا تعامل مناسبی بین دانشگاه و صنعت صورت بگیرد. مطالعات زیاد در بخش صنعت امتیاز مالکیت معنوی دانش تولیدی و خدمات ارائه شده را به صورت پروژه‌های مشترک بین این دو می‌داند. در ارتباط با مولفه سرمایه‌گذاری مشترک بین سه حوزه اختلاف نظر وجود دارد. اما نظرات دانشگاه و بخش رسانه بیشتر بهم نزدیک است. به همین دلیل می‌توان کم کاری و عدم تمایل رو بیشتر برای بخش ورزش در نظر گرفت. مطالعات بخش صنعت تشریک مساعی و به اشتراک گذاشتن مطلوب را منوط به سرمایه‌گذاری مشترک بر طرح‌های تحقیقاتی مشترک می‌دانند. دیدگاه‌های بخش ورزش و دانشگاه هر دو میزان تمایل را بیشتر متوجه نهاد خود می‌دانند اما بخش رسانه نظرات بخش دانشگاه را بیشتر تایید می‌کند. به نظر می‌رسد مواردی مانند وضعیت تخصص‌گرایی در بخش ورزش برای ورود کارشناسان دانشگاهی یک چالش عنوان می‌شود که در عین تمایل وجود چنین چالش‌های مانع از اقدام جهت تحقق این تمایل می‌شود. بخش ورزش محدودیت‌های تعامل را بیشتر به دلیل عدم خدمات مناسب از طرف بخش دانشگاه می‌دانند و کارشناسان دانشگاهی مشکلات ساختاری مانع تعامل عنوان می‌کنند. از طرف دیگر جمع‌بندی آرشوهای رسانه در ارتباط با تعامل دانشگاه و صنعت (ورزش) دولتی بودن دو نهاد را مهم‌ترین عوامل معرفی می‌کند. در تفسیر این مساله باید گفت که تمامی این موارد جزو موانع اصلی تعامل دانشگاه و ورزش هستند اما هر بخش از دیدگاه خود نقش بعضی مولفه‌ها برجسته‌تر می‌داند. صیادی و همکاران (2012)، آراسته (1383) و باقری (1387) دولتی بودن و مشکلات ساختاری مهم‌ترین موانع تعامل بر شمرده‌اند که دیدگاه بخش ورزش کمتر به آن توجه دارد. در مجموع مصاحبه‌ها، اسناد علمی و رسانه‌ای در جمع‌بندی این تعامل را ضعیف عنوان کرده‌اند و ریشه بسیاری از مشکلات ورزش کشور و توسعه آن را در این مساله بیان می‌کنند.

ضعیت به نظر می‌رسد احتمالاً همکاری‌های صورت گرفته در این زمینه‌ها کیفیت مناسبی ندارند، و یا به صورت همکاری و تشریک مساعی نمی‌باشد بلکه بیشتر جنبه مراجعه به دلیل مرجع بودن سازمان‌های در هر یک از محورهای همکاری می‌باشد. بنابراین پیشنهاد می‌شود آسیب‌شناسی مناسبی در این زمینه صورت بگیرد.

الگوی مفهومی و شماتیک فعلی تعامل محیط آکادمیک و اجرایی ورزش کشور، ساختاری ناکارآمد و غیر منعطف نشان می‌دهد. ساختار با انعطاف کم دو طرف برای تعامل بیشتر به دلیل دولتی بودن تمام بخش‌های می‌باشد (باقری، 1387) که به نظر می‌رسد تغییر ساختار در جهت حرفه‌ای سازی و خصوصی سازی ورزش کشور و تغییر ساختار دانشگاه‌ها بخش آموزش عالی به صورت پژوهش محور و کاربردی بودن می‌تواند این الگو را به سمت الگوی شکل (2) تغییر دهد. در حال حاضر کمیته ملی المپیک استقلال کمی از وزارت ورزش دارد در حالی که در کشورهای پیشرفته بخش خصوصی، دولتی، باشگاه‌ها، صنعت تولیدی ورزش و کمیته المپیک دارای استقلال از هم هستند و بنابراین ساختار منعطف‌تری جت تعامل با بخش‌های علمی و آکادمیک دارند. در این الگوی نیز به صورت نظری چنین رویکردی در نظر گرفته شده است. شکل (2) براساس الگوهای خارجی در خصوص ساختار بخش اجرایی، دولتی و خصوصی با بخش آموزش عالی ارائه شده است. درعامل‌های شناسایی شده صیادی (2012) بخش صنعت ورزش و خصوصی به خوبی می‌تواند وضعیت این الگوی شماتیک را تبیین کند. عامل سازمانی و اداری علم (1388)، الگوی آراسته (1383)، تحلیل باقر نژاد (1387)، موانع شناسایی شده توسط قراخانلو (1381) و منافی (1377) نیز می‌تواند روند تعاملی شماتیک شکل (1) را توجیه کند و راهکارهای ارائه شده از سوی آن‌ها شکل (2) را معرفی می‌کند.

همکاری در بخش آکادمیک شده‌اند. بنابراین در بازبینی چنین مواردی باید به این مساله بیشتر تاکید شود. از آنجا که بخش اصلی در سه حوزه اصلی تولید، نشر و خدمات بر عهده دانشگاه می‌باشد به نظر می‌رسد آئین نامه‌های دانشگاهی و تدوین اهداف و در راستای آن چارت و عملکرد باید به صورت تخصصی تر و براساس ساختار علمی و ورزش دانشگاهی باشد. برخلاف کالج‌های ورزشی خارجی، در دانشکده‌های تربیت بدنی داخلی واحدهای با عملکرد بازاریابی و تجاری سازی علم و دانش تولید شده ندارند که پیشنهاد می‌شود جهت ایجاد تعامل بهتر بین دانشگاه و ورزش ایجاد شود.

حجم همکاری همکاری‌های 10 دانشکده برتر تربیت بدنی کشور با بخش اجرایی با توجه به جدول (5) از سال 1381 تا 1391 گزارش‌های ثبت شده از همکاری‌های مختلف دانشکده‌های تربیت بدنی با سازمان‌های و باشگاه‌های ورزشی جمع بندی شده است. از لحاظ کمی، حجم تعامل با توجه به رسالت تعیین شده برای دانشکده‌های تربیت بدنی در برنامه جامع توسعه ورزش کشور مناسب نظر نمی‌رسد. بیشتر همکاری‌های در حیطه نشر، طرح تحقیقاتی با فراخوان سازمان‌های و مالکیت یکطرفه می‌باشد. نتایج فروغی پور (1386) و فراهانی (1388) در موانع کارآفرینی و نتایج عوامل و مزایا ارتباط دانشگاه و صنعت در تولید ورزش می‌تواند تایید این امر باشد. از آنجا که دانشکده‌های تربیت بدنی کانون اصلی ارتباط دانشگاه و ورزش هستند بنابراین باید تمرکز بیشتری روی این مراکز علمی باشد تا دانش ورزشی در کشور به طور مطلوبی تولید و نشر شود. حجم تعامل در زمینه‌های کلاس مربیگری، طرح تحقیقاتی سمینار و همایش، هیات علمی و مربی شاغل در هر دو بخش، حوزه نشر و کارگاه آموزشی نسبتاً بالا می‌باشد. با توجه به اینکه براساس اسناد، شواهد و دیدگاه‌های موجود تعامل بخش آکادمیک و بخش اجرایی

علت تنگناهای اقتصادی، از عوامل فردی-اجتماعی، فراهم ساختن تسهیلات لازم برای شرکت استادان تربیت بدنی برای شرکت در همایش‌های علمی بین‌المللی و تاکید بیشتر نظام دانشگاهی به آموزش تربیت بدنی نسبت به پژوهش از عوامل حرفه‌ای-تخصصی، توجه کمتر به موضوع پژوهش از سوی مدیران تربیت بدنی به علت عدم بهره‌گیری از متخصصان تربیت بدنی در مدیریت ورزشی کشور و نبود ارتباط نزدیک بین دانشگاه‌های کشور و مراکز پژوهشی بین‌المللی علوم ورزشی، از عوامل سازمانی-اداری، کمبود تعداد مراکز پژوهشی اختصاصی تربیت بدنی در کشور، از عوامل امکاناتی-تجهیزاتی و پایین بودن سهم پژوهش در بودجه ورزش کشور، از عوامل مالی-اقتصادی بعنوان عوامل بازدارنده خیلی موثر در پیشبرد پژوهش در تربیت بدنی و علوم ورزشی شناسایی شدند. بر اساس قانون برنامه چهارم، دولت موظف شده است به منظور برپاسازی نظام جامع پژوهش و فناوری حداقل 2 درصد تولید ناخالص داخلی را به سرمایه‌گذاری در امر پژوهش و فناوری تخصیص دهد. میان عوامل حمایت ورزش از دانشگاه، حمایت از همکاری اعتماد سازی، تغییر ساختار دانشگاه‌ها برنامه ریزی، تدوین قوانین مبتنی بر همکاری، و به طور کلی تحقیق و توسعه.. باید صورت بگیرد. دانشگاه‌ها باید از کیفیت و توان مناسب برای حمایت از ورزش برخوردار باشند.

در نهایت برای بهبود هر چه بیشتر تعامل بین محیط آکادمیک با بخش اجرایی و رقابتی ورزش موارد زیر پیشنهاد می‌شود؛

1. فرصت تحقیقاتی در بخش اجرایی و صنعتی ورزش.
2. ایجاد واحدهای تحقیقاتی، ایجاد پارک فناوری در مجاورت دانشکده‌های تربیت بدنی.
3. کارآموزی و کارورزی دانشجویان.
4. بهره‌گیری از مربیان و متخصصان بخش اجرایی در آموزش دانشگاه‌ها.

به طور کلی براساس نتایج می‌توان گفت توازن بین آموزش و پژوهش همکاری‌های بیشتر مسئله محور (مسائل ورزش) بوده تا اینکه پروژه محور باشد و ارتباط منطقی، قوی و روشنی بین دانشگاه (محیط آکادمیک ورزش) و ورزش (محیط غیر آکادمیک ورزش) وجود ندارد و با توجه به تاثیر فراوان این مسأله بر همه ابعاد ورزش کشور، می‌توان گفت ضعف این ارتباط بالقوه مهم ترین مشکل ورزش کشور محسوب می‌شود. بنابراین پژوهش‌های دانشگاه باید به سمت کاربردی بودن برای ورزش، ایجاد ساختار مناسب جهت همکاری، برگزاری سمینارهای مشترک علمی می‌تواند این ارتباط را بسیار تقویت و اثربخش کند. توجه به کیفیت‌گرایی به جای کمیت‌گرایی در تولیدات علمی دانشگاه، داشتن و دنبال کردن یک حیطه پژوهشی به صورت عمیق، و اینکه از آن جا که نشریات هر نوع موضوعی چاپ نمی‌کنند خود به خود جهت‌گیری پژوهشگران پژوهشگران به سمت موضوعاتی است که احتمال چاپ آنها بالا باشد. از جمله سازمان تربیت بدنی، فدراسیون‌های ورزشی و ارگان‌های مختلف ورزش کشور داشته باشیم تا نتایج موضوعات پژوهش‌ها مستقیماً مورد استفاده مدیران و مسوولان قرار گیرد. این یک مسیر دو سویه است، از سویی دانشگاه‌ها با شناخت نیازهای جامعه ورزش کشور سعی در حل و حتی شناخت و تعریف راه حل‌ها داشته باشند و از سوی دیگر، لازم است مدیران و کارشناسان حوزه‌های اجرایی ورزش کشور با آغوش باز و تفکر سیستمی در پذیرش نتایج این پژوهش‌ها کوشا باشند. اعتقاد و اعتماد مدیران نسبت به یافته‌های علمی در سکان ورزشی کشور، نقش انکارناپذیر و قابل توجهی خواهد داشت و هزینه‌هایی را که در این مسیر از سوی این ارگان‌ها می‌شود نیز در ایجاد انگیزه و توسعه روزافزون تولید علمی در حوزه‌های تخصصی تربیت بدنی و ورزش بدون شک موثر است. علاوه بر این عواملی مانند گرایش استادان به فعالیت‌های پردرآمد به جای پژوهش به

سیاسگزاری

5. بازدیدهای علمی.
  6. تاثیر فعالیت اجرایی بر ارتقای اساتید و سابقه دانشجویی.
  7. پذیرش دانشجویان با سابقه کار در بخش ورزش.
  8. تعریف مشکلات و مسائل ورزشی در قالب تحقیقات، انجمن دانش آموختگان ورزشی.
- در پایان از همکاری دفتر ارتباط دانشگاه و صنعت دانشگاه گیلان و دانشگاه امیرکبیر تقدیر به عمل می آید.

منابع

- آراسته حمید رضا (1383)، "ارتباط دانشگاه و صنعت". فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی، 10 (3): 98-57
- باقری نژاد جعفر (1387). "سیستم ارتباط دانشگاه و صنعت برای توسعه فناوری در ایران"، ساز و کارها و پیشنهادها سیاست علم و فناوری بهار 1(1): 1-14.
- حاجیان، زهرا (1389) "۸۰ درصد ظرفیت پژوهشی دانشگاه ها به دلیل ارتباط ضعیف با صنعت بدون استفاده مانده است"، روزنامه خراسان، شماره انتشار: 17758
- خلیلی، هادی. محمدزاده، یونس. ماشالهی، اکرم. نیکخو، بهمن (1391). "بررسی عوامل مؤثر بر اجرای ماده 88 قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت در اداره کل ورزش و جوانان استان البرز". پژوهش های کاربردی در مدیریت ورزشی. شماره 3: ص 33-42
- سلجوقی، خسرو (1385). "پارک ها و مراکز رشد علم و فناوری یکی از زیر ساخت های دسترسی به جهان". سومین کنگره بین المللی همکاریهای دولت دانشگاه و صنعت برای توسعه ملی. جلد 4. ص 36-48.
- سند قانون توسعه ورزش (1376)، "آئین نامه وظایف، مسولیت ها و نحوه همکاری دستگاه های اجرایی در زمینه توسعه ورزش و شکوفایی ورزش کشور 1376-1390"، قانون توسعه ورزش کشور بند 4، ماده 3.
- طرح اجمالی سند راهبرد توسعه نظام جامع تربیت بدنی و ورزش (۱۳۸۱) سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران، مرور دوم.
- علم، شهرام. خوروش، مجید. منظمی، مریم. زهرا علم (1388) "عوامل مؤثر بر توسعه پژوهش در تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران". نوآوری های آموزشی. 8(29): 101-120.
- علوی، منصور (1390) "نقدی بر نظام پژوهش و آموزش در تربیت بدنی و علوم ورزشی کشور". پایگاه تخصصی پینگ پنگ، کد: 6020، www.ttraket.com

- غفوری، فرزاد و رحمان سرشت، حسین و کوزه چیان، هاشم و احسانی، محمد (1384)، "نقش و جایگاه تقاضای اجتماعی در جهت گیری راهبردهای ورزش"، حرکت، 25: 5-19.
- فانص، علی. شهابی، علی (1389). "ارزیابی و اولویت بندی موانع ارتباط دانشگاه و صنعت (مطالعه موردی شهرستان سمنان)"، فصلنامه رهبری و مدیریت آموزشی، سال چهارم، شماره 2، ص 97 - 124
- فراهانی، ابوالفضل. گودرزی، محمود. عزیزیان کهن، نسرين. احمدی، علی اکبر (1388). "نقش سرفصل و محتوای دروس تربیت بدنی در کارآفرینی دانش آموختگان این رشته"، مدیریت ورزشی. شماره 1: ص 203 - 223.
- فروغی پور، حمید. مظفری، سیدامیراحمد. اشرف گنجویی، فریده (1386). "ارزیابی و معرفی مهم ترین اولویت های کارآفرینی در ورزش از دیدگاه دست اندرکاران ورزش کشور"، پژوهش در علوم ورزشی. 55: 55-68.
- قراخانلو، رضا و آقاعلی نژاد، حمید (1381)، "شناسایی موانع و مشکلات پژوهش در تربیت بدنی و علوم ورزشی در دانشگاههای کشور"، پژوهش در علوم ورزشی 1(1): 5-30.
- کوپائی، منصور فاطمه و بهرامی، محسن (1381)، "همکاری دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی با دستگاههای اجرایی"، مجله رهیافت. شماره 27 (از صفحه 244 تا 258)
- مشرف جوادی، بتول. مظفری، امیر احمد. طالبی، ناهید (1383). "عوامل موثر بر افزایش بهره وری سازمان تربیت بدنی از دیدگاه مدیران و کارشناسان و ارائه الگو"، نشریه علوم حرکتی و ورزش. شماره 3. ص 89 - 100 .
- منافی، علی (1377). "تجربه شرکت توانیر در ارتباط با همکاری صنعت و دانشگاه؛ چهارمین کنگره سراسری همکاری‌های دولت، دانشگاه و صنعت برای توسعه ملی، تهران.

Anderson, M. (2001); "University- Industry Partnerships"; In Higher Education in the Unites States: An Encyclopedia; Edited by James Forest and Kevin Kinser, ABC- CLIO: Santa Barbara California

Burwite, L & et all(Feb 1994). "Future Directions for Performance – Related Sport Science Research : An

Cao ,Y., Zhao, L., Chen, R., (2009). "Institutional structure and incentives of technology transfer: Some new evidence from Chinese universities", Journal of Technology Management Vol. 4 No. 1, pp. 67-84, available at: www.emeraldinsight.com/1746-8779.htm

Glanton. Eileen (2001) where are they now, Forbes. Vol 107. Issue 1. P 224.

Hearn, S.C. & D. Rodonez (2004); "Commercialization of Knowledge in Universities: The Case of the Creative Industries"; Prometheus, Vol. 22, No 2

Irish Sport Council Launches Strategy Statement A New Era for Sport (5 Septamber 2000)", Ireland: Irish Sport

Japan Institute of Sport(2002). <http://www.ais.org.au>

Martin, B.R.(2007)." The changing social contract for science and the evolution of the university spru- university of Sussex brighton bni 9rf united kingdom.

prioritization of sector of the the barriers of relation between the manufacturing sport industry and universities in Iran , International Journal of Sport Studies, Vol., 2 (5), 243-249.

Sayadi, Emadodin &Esmail sharifian, & Kouros Ghahraman tabrizi (2012); Identification and

prioritization of of the Acquired Benefits Industry The creation Relationship with the Universityin Iran manufacturing sector of the sport industry , International Journal of Sport Studies, Vol., 2 (5), 255-261

Sport Canada Policies", Canada: Sport Canada, 1998. <http://www.pch.gc.ca/sc/pol/index-e.cfm>

Thomson,-M.-w(1989)."Sport Research in Astralia: a Report to the Sport Adwisory